

Keurmerk moet kwaliteit waarborgen

Gesjoemel met dyslexieverklaringen

Kies voor een echte dyslexiespecialist en tolereer geen oplichting. 'Diagnostiek is bij dyslexie erg belangrijk. Het is echt totaal onmogelijk om binnen enkele uren vast te stellen of iemand dyslexie heeft.' Patty Gerretsen, directeur van het RID, een organisatie met specialistische dyslexiebureaus over het hele land, reageert hiermee op berichten van Rambam. Het televisieprogramma van de VARA stelde onlangs het gemak aan de kaak waarmee dyslexieverklaringen kunnen worden geregeld of gekocht.

Tekst:
Jan Hanssen

Fotografie:
Shutterstock

Gerritsen: 'Iedereen die een dyslexieverklaring afgeeft zonder goed te onderzoeken wat er aan de hand is, licht de boel op. Nog erger: er wordt meegewerkt aan misbruik van publieke middelen. De verklaring geeft immers recht op extra tijd voor toetsen, ondersteuning of een tegemoetkoming in de studiekosten. Dat kost geld. Geld dat wij allemaal als samenleving opbrengen.'

Stoornis in de hersenen

De uitzending van Rambam van 10 februari laat klip en klaar zien dat in de wereld van leesproblemen en dyslexie de echte deskundigen moeten opstaan. Al enkele decennia worden kinderen heen en weer geslingerd tussen kwakzalvers en charlatans. Dyslexie zou succesvol bestreden kunnen worden met visolie, trampolinespringen of speciale brillen. 'Dat is onzin', zegt Gerretsen. 'Dyslexie is een stoornis in de hersenen waardoor kinderen de koppeling tussen letters en klanken niet goed kunnen maken. Hierdoor hebben ze veel moeite met het leren lezen en schrijven. Er is een bewezen effectieve methode om de gevolgen van dyslexie succesvol aan te pakken, maar dat is een intensief traject dat grote inzet en veel oefenen vereist. Er is geen 'short cut', dus. Maar de behandelresultaten zijn blijvend.'

De echte specialisten op het gebied van leesproblemen en dyslexie zijn volgens Gerretsen de leesspecialisten op de basisscholen én de dyslexiespecialisten die zijn aangesloten bij het kwaliteitsinstituut NRD-KD (Nationaal Referentiecentrum Dyslexie-Kwaliteitsinstituut Dyslexie). Als een leerkracht het vermoeden heeft dat een kind dyslexie heeft, start de leesspecialist een intensieve extra begeleiding van vele maanden op school. Pas als blijkt dat een dergelijke begeleiding onvoldoende resultaat laat zien, wordt een dyslexiespecialist ingeschakeld.

De diagnostiek is op dat moment erg belangrijk. Want niet alle kinderen met hardnekkige lees- en schrijfproblemen hebben dyslexie en zij moeten dan ook niet dit etiket krijgen. Diagnostiek duurt minstens 12 uur omdat de specialist enerzijds moet uitsluiten dat er een andere oorzaak is en anderzijds moet aantonen dat het kind uitvalt op een aantal specifieke functies die 'horen' bij dyslexie.

Vergoede dyslexiezorg

De kinderen met een ernstige vorm van dyslexie kunnen vergoede dyslexiezorg krijgen. De gemeente betaalt deze kosten. Dan gaat het om ongeveer 3,6% van alle kinderen. De behandeling bestaat uit gemiddeld anderhalf jaar wekelijkse sessies van ongeveer 1 uur. Het is voor zowel het kind als de ouders een intensief traject. Voor de kinderen met minder ernstige dyslexie (ook ongeveer 3,5%) moeten de leerkrachten, intern begeleiders en leesspecialisten op school zorgdragen. Ouders van deze kinderen die willen dat er een dyslexiebehandeling door een erkende zorgverlener volgt, krijgen deze kosten niet vergoed.

Vanaf 2009 voert de overheid een actief beleid om alle kinderen met dyslexie al op de basisschool te traceren. De school zoekt actief naar kinderen met een lees- en/of spellingachterstand en geeft die volgens protocol intensieve extra begeleiding. Pas als die niet helpt, volgt een verwijzing naar een dyslexiespecialist die is aangesloten

bij NRD-KD voor vergoede diagnostiek en eventueel behandeling. Uit de cijfers blijkt dat op deze gecontroleerde manier vrijwel alle kinderen met ernstige dyslexie worden gevonden. Door deze procedure zijn op de basisschool ook meteen de kinderen met minder ernstige dyslexie bekend.

Niet besmettelijk

Patty Gerretsen constateert dat het op de middelbare school goed fout gaat. 'De uitzending van Rambam laat zien dat er op het voortgezet onderwijs nog heel veel kinderen met dyslexie bij komen. Dat kan niet. Dyslexie is een aangeboren, grotendeels erfelijke stoornis. De kans dat een kind dyslexie erft van vader of moeder ligt tussen de 40 en 60%. Dyslexie is niet besmettelijk. Maar die indruk ontstaat wel als sommige havo- of vwo-scholen zo'n 30% dyslectische leerlingen claimen te hebben.' Volgens Gerretsen is het waarschijnlijk het geldelijke gewin dat ervoor zorgt dat er ineens zoveel dyslexieverklaringen worden afgegeven. In het vervolgonderwijs levert een dyslexieverklaring € 1230,- compensatie studiekosten en meer tijd bij examens op. Wie wil dat niet?'

Tenenkrommend en stuitend

Annet Homburg is zelfstandig gevestigd orthopedagoog NVO, diagnosticus en behandelaar van dyslexie, werkzaam voor Stichting Taalhulp. Ze reageert op de stellingname van Patty Gerritsen. 'Het is tenenkrommend hoe gz-psychologen zonder gedegen kennis van dyslexie zich zo in de luren laten leggen. Als je enig inzicht hebt in dyslexie weet je dat iemand die de havo succesvol heeft doorlopen niet blijft hangen op het lezen van woordjes als taaf nim olg kes (klankzuivere woorden). Zelfs nog niet op woorden als fasel en traben. Dat gebeurt echt pas bij moeilijkere woorden. Alle instellingen die vergoede dyslexiezorg op de basisschool leveren, zijn aangesloten bij een kwaliteitsinstituut. Stichting Taalhulp is aangesloten bij hetzelfde instituut als het RID. Hier vindt een constante bewaking van de kwaliteit plaats. We worden onderling vergeleken op onze resultaten, maar ook op het aantal afwijzingen. Nemen we niet te veel kinderen in zorg en waarom zijn de getallen zoals ze zijn. Wij onderschrijven de bevindingen van het RID. Mijn frustratie als niet-gz-psycholoog is een beetje dat ik als dyslexiedeskundige geen dyslexieverklaring mag ondertekenen, terwijl een gz-psycholoog zonder specifieke kennis en ervaring wel een dergelijke verklaring mag ondertekenen. De waarborg binnen de dyslexiezorg is dat het protocol van Blomert wordt gehanteerd (PDDB-Protocol Diagnose Dyslexie en Behandeling). Daarin is vastgelegd hoe de diagnostiek en behandeling er in grote lijnen uit moet zien. Dit protocol garandeert ook dat een afgegeven dyslexieverklaring terecht is afgegeven. Voor het vo is dit er niet.'

Alleen geaccrediteerde instituten

Werken met ernstig dyslectische kinderen is geen sinecure, stelt Patty Gerretsen. 'Het zijn kinderen die heel veel beperkingen ondervinden en vaak ook behoorlijk gefrustreerd zijn omdat ze onterecht voor 'dom' worden versleten op school. De diagnostiek en behandeling vergen veel specialistische kennis. Deze kinderen mogen niet de dupe worden van een slechte beeldvorming. Het RID vindt dat alleen geaccrediteerde instituten in de toekomst dyslexieverklaringen mogen afgeven. Instituten die zijn aangesloten bij het kwaliteitsinstituut NRD-KD. Daarmee is meteen de aansluiting tussen het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs geborgd.'